

SKOLEVÆGRING & ISOLATION HOS BØRN OG UNGE

Hvad er skolevægning og isolation?

Skolevægning og isolation er en problematik, som vi på Basen i stigende grad støder på blandt børn og unge. Der kan skelnes mellem forskellige typer af skolevægning og isolation.

Barnet/den unge kan være totalt isoleret i hjemmet, hvor den eneste kontakt er med den allernærmeste familie. Barnet/den unge går ikke i skole og har ikke været i skole i min. 6 måneder.

En anden type isolation, som vi ofte ser på Basen, er den sociale isolation. Her kan barnet/den unge have fremmøde i skolen og deltage i den faglige undervisning, men trækker sig fra alt det sociale både i og uden for skolen.

Dernæst findes der forskellige typer af skolevægning, hvor barnet/den unge trækker sig fra skolen i større eller mindre grad, men overkommer en social kontaktflade med familie og venner. Det er vores erfaring på Basen, at en skolevægning i værste fald kan udvikle sig til isolation, hvis ikke der sættes ind i tide.

Hvad kan være årsag til skolevægning og isolation?

På Basen oplever vi, at skolevægning og isolationsproblematikker ofte kan knyttes til børn og unge med Autismespektrumforstyrrelser (ASF), angst, OCD, depression og andre psykiske vanskeligheder. Skolevægning og isolation kan have mange årsager, men ofte vil der have været en længere, forudgående periode med mistriksel, hvor barnet/den unge i tiltagende grad har oplevet, at omgivelsernes krav har været for store eller for svære at håndtere. Ofte begynder det med små og mindre tydelige problemstillinger, som leder til flere og flere fraværsdage. Det kan være misforståelser, en følelse af at blive afvist af kammeraterne, et øget forventningspres i det sociale samspil eller faglige udfordringer. Barnets/den unges fravær vil ofte blive forklaret med somatiske symptomer så som ondt i hovedet, i maven, træthed mv.

Vi oplever ofte, at der har været en lang forudgående periode, med forskellige mislykkede tiltag til at hjælpe barnet/den unge tilbage i skole og i gang med hverdagen igen, som barnet/den unge har oplevet som et yderligere pres. Dette bidrager endvidere til at barnet/den unge mister tilliden til både omgivelserne og egne evner. I denne proces er der en forøget risiko for, at barnet/den unge i tillæg hertil vil udvikle en depression, eller at andre alvorlige psykiatriske problemstillinger vil støde til.

På Basen har vi igennem de senere år oplevet en stigning i antallet af henvendelser omkring børn og unge med skolevægning eller isolationsproblematikker. Vi har opbygget et indgående kendskab til og erfaring med disse problematikker, og modtager mange henvendelser fra såvel familier som kommuner, der efterspørger hjælp til børn og unge, som har isoleret sig derhjemme. Vi arbejder i denne forbindelse ud fra en kognitiv adfærdsterapeutisk ramme. Det er dog vores erfaring, at den allervigtigste opgave er at tilbyde en tillidsfuld relation og få opbygget et samarbejde med barnet/den unge, på barnets/den unges præmisser. Dette er altafgørende for, at barnet/den unge kan genfinde troen på fremtiden, og derigennem motivationen til at komme ud af hjemmet og tilbage i skolen.

Skolevægning eller Isolationsproblematik?

I forhold til skolevægning drejer det sig om børn/unge, som i kortere eller længere perioder har haft skolefravær. Uden de rette tiltag og en bagvedliggende forståelse af årsagerne, vil skolevægningen ofte udvikle sig til mere alvorlige isolationsproblematikker, hvor barnet/den unge isolerer sig på sit værelse eller slet ikke kommer ud af hjemmet. *Hikikomori* er et japansk begreb, som betyder selvfængsling, og refererer til unge, der igennem længere tid udsættes for et stort pres, og isolerer sig i hjemmet som et resultat heraf. Det japanske sundhedsministerium definerer Hikikomori som en person, der har været isoleret fra det øvrige samfund i 6 mdr. eller længere. I Danmark anvender man ofte betegnelserne Skolevægning og Isolationsproblematikker om både lettere og mere massive tilfælde af fravær fra skolen og ensomhed eller isolation.

Kendetegn ved skolevægning og isolation hos børn og unge

De bagvedliggende årsager til skolevægning og isolationsproblematikker er ofte meget komplekse. Dog synes der at være flere fællestræk, som er kendetegnende for de elever vi behandler.

Fælles for dem er at:

- *de er stressede eller overbelastede*
- *de er ofte sent diagnosticeret med Autisme/ASF og kan have komorbiditet i form af angst, OCD, depression og andre psykiske forstyrrelser*
- *de har en mobbehistorik bag sig*
- *der har været mange skoleskift*
- *der er samarbejdsproblemer i netværket*
- *der er "mismatch" mellem forventninger og kompetencer*
- *de kan have svært ved at tilpasse sig et ungdomsliv og forventninger hertil.*

Det er kendetegnende ved skolevægning og isolation, at der opstår en panikstemning omkring barnet/den unge og vi oplever, at forældrene til barnet/den unge ofte er meget stressede og udbændte på grund af situationen. Ofte har forældrene oplevet at stå i et spændingsfelt, med pres fra skolen om at skulle motivere deres børn til at møde i skole, samtidig med magtes-

løsheden og frustrationen over ikke at kunne få deres børn afsted.

Det ses ofte, at én af forældrene er sygemeldt eller på nedsat arbejdstid. Forældrene har sammen med deres barn været igennem mange tiltag, som ikke har virket, eller de har ikke fået den nødvendige rådgivning, og er på den måde – i samspil med andre faktorer – kommet til at medvirke til at vedligeholde den unges komplekse og invaliderende adfærd. Vi betragter derfor forældrene som de vigtigste samarbejdspartnere, i forhold til at bryde barnets/den unges isolation.

Udredning og behandling på Basen

Vores arbejde med skolevægring og isolationsproblematikker, baserer sig først og fremmest på en grundig udredning og undersøgelse af de bagvedliggende årsager. Vi interesserer os særligt for disse parametre:

- *Sanseprofil*
- *Spise- og søvnmonstre*
- *Familiære aspekter*
- *Funktionsniveauer*
- *Neuropsykologisk profil, herunder autistmetypiske områder*
- *Dagtilbud, skole- og institutionshistorik*
- *Tidligere indsatser (hvad har virket/ikke virket)*
- *Afdækning af evt. tidsmæssigt sammenfald mellem isolation og specifikke hændelser*
- *Socialt netværk*
- *Vurdering af selvforståelse samt refleksionsniveau*
- *Vurdering af involverede personers perspektiv på isolationen*

Formålet med indsatsen er at igangsætte en proces, som vil medvirke til at bryde barnets/den unges isolation og øge den psykiske trivsel. I praksis arbejder vi bl.a. med at udvikle flere tilpasningsfærdigheder, som er målrettet det enkelte barns/unges problematik. Den grundlæggende viden om diagnosen og de medfølgende psykologiske vanskeligheder danner rammen for dette arbejde. Vi tager udgangspunkt i en behandlingsmodel, som indeholder tre

fokusområder: *angsten, den nedsatte selvforståelse og tilpasning af det omgivende miljø*, med det formål at gøre barnet/den unge i stand til at kunne modtage uddannelse eller sociale tilbud. Det er en systemisk tilgang, hvor der arbejdes med den unges psykiske udfordringer, men også med det omgivende system, forældrene og det daglige skolemiljø.

Indsatsen på Basen

I det individuelle behandlingsarbejde er det primære fokus at få etableret tillid og en relation, der kan bygge bro til det videre arbejde. Efterfølgende arbejder vi med et selvforståelsesforløb, hvor vi sammen undersøger den unges muligheder og barrierer. Vi arbejder bl.a. med *stressmodellen* og med at finde nye mestringsstrategier, og vi inddrager programmer så som *Cool kids ASF* og *Chilled*, der er tilpasset målgruppen. Vi vurderer løbende, hvordan vi kan samarbejde med barnet/den unge om en plan for at kunne komme i skole, idet barnets/den unges egen motivation er afgørende i denne proces.

Vi har et tæt samarbejde med forældrene, og nogle af de ting vi drøfter med forældrene er den unges ressourcer og vanskeligheder. Det er også meningsfuldt at give forældrene indblik i vedligeholdende og beskyttende faktorer, samt at få afdækket forældrenes ressourcer i fællesskab, i forhold til det videre forløb.

For personalet der skal modtage eleven på skolen, fremlægger vi grundigt resultater fra udredningen, og formidler viden om pædagogiske strategier i forhold til eleven. På den måde sikrer vi, at alle der er omkring eleven, har en grundig viden om elevens måde at anskue verden på, samt en forståelse for hvordan og hvorfor, vi intervenserer efter den plan der er lagt.

KONTAKTINFO

Basen

Administration
Carl Nielsens Allé, 15C
2100 København Ø.
T 3929 6767
E info@basen.dk
W basen.dk